

Økonomiske procedurer 2025

Tidsplan og Proces **BUDGET 2026**

TØNDER KOMMUNE

Indhold

Økonomiske procedurer for 2025.....	2
1. Budgetprocessen for budget 2026-2029.....	2
Aftaler fra tidligere års budgetforlig	3
Rammerne i den økonomiske politik 2023-2026	4
Budgetloven – service- og anlægsrammen.....	4
Spillerum	5
Vurdering af usikkerhed i budget 2026-2029	6
Budgetprocedurer for drift.....	7
Budgetprocedurer for anlæg	8
Politiske ønsker.....	9
Ændringsforslag	9
Temamøder/budgetseminar	9
Høring og dialog	10
Borgerinformation	11
Budgetproceduren i faser	11
Fase 1 – Indledende fase	12
Fase 2 – Mellemfase	12
Fase 3 – Afslutning og vedtagelse	12
Opgavefordeling.....	13
2. Økonomiopfølgning 2025.....	13
3. Regnskab 2025	14
4. Politisk tidsplan budgetproces 2025.....	15

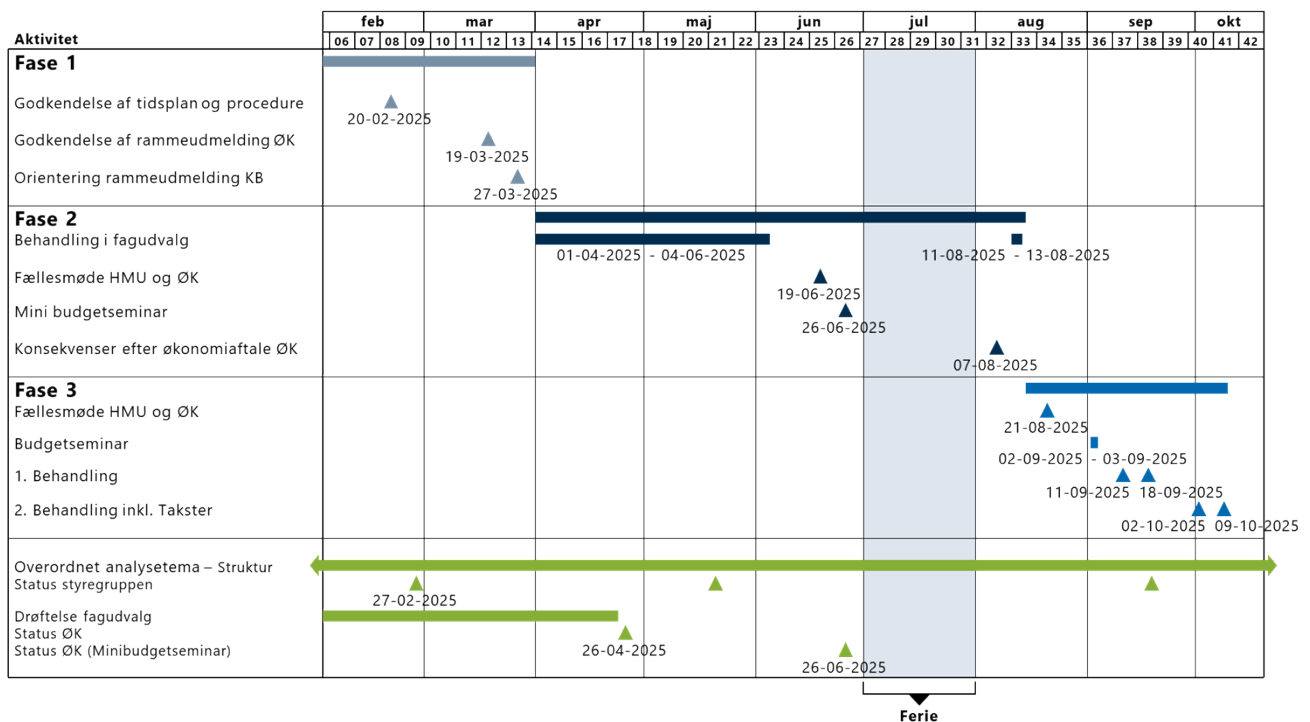
Økonomiske procedurer for 2025

Dette notat indeholder forslag til de økonomiske procedurer i Tønder kommune i 2025.

De økonomiske procedurer består af 3 delopgaver:

1. Proceduren for udarbejdelse af budget 2026-2029
2. Procedure for opfølgning på det vedtagne budget 2025
3. Procedure for aflæggelse af regnskab 2025

Overordnet ser tidsplanen for budgetprocessen således ud:

1. Budgetprocessen for budget 2026-2029

Budgetprocessen for 2026 og overslagsårene 2027-2029 tager udgangspunkt i, at den politiske budgetproces først for alvor indledes på fagudvalgsmøder i maj/juni og på et minibudgetseminar ultimo juni, budgetseminar primo september og 1. og 2. behandling i forlængelse heraf.

Det økonomiske udgangspunkt som budgetprocessens elementer planlægges efter, er grundlæggende baseret på

- Den nuværende økonomiske politik for 2023-2026
- Budget 2025 og overslagsårene 2026-2028, herunder aftaler fra tidligere års budgetforlig
- Regnskabsresultatet for 2024
- Forventninger til en generel opstramning af de økonomiske rammer for kommunerne

Aftaler fra tidligere års budgetforlig

September 2024

Den 3. september 2024 indgik alle partier i Kommunalbestyrelsen et budgetforlig for 2025 for Tønder Kommune med overskriften "Tønder Kommune – vores fælles ansvar".

En budgetaftale med fokus på Udvikling og Velfærd for borgerne.

Tønder 2030

Kommunalbestyrelsen har med budgetforliget for 2024 besluttet at, igangsætte en analyse med fokus på en bæredygtig fremtid. Formålet med analysen er at undersøge, hvordan kvaliteten kan forbedres og driften optimeres, samtidig med at levedygtige lokalmiljøer og attraktive arbejdspladser bevares.

I første halvår af 2024 er data og nøgletal indsamlet inden for områderne dagtilbud, skole, ældre samt kultur og fritid. I efteråret 2024 blev der gennemført en temadrøftelse med Kommunalbestyrelsen som afsæt for det videre arbejde frem mod budgetlægningen for 2026.

Yderligere investeringer i bl.a. skoler, dagtilbud, ældreområdet og på kultur- og fritidsområdet afventer det videre arbejde, som er påbegyndt i fagudvalgene primo 2025.

På anlæg er der foreløbig reserveret henholdsvis 17,4 mio. kr. og 27,6 mio. kr. i 2027 og 2028 til Tønder 2030.

Kommunalbestyrelsen ser det endvidere som vigtigt, at der i forbindelse med arbejdet med Tønder 2030 foretages et serviceeftersyn af demografimodellen for at sikre den fortsatte kvalitet på velfærdsområderne.

Reformimplementering

I 2025 skal kommunerne sætte lokal politisk retning for flere store reformer på velfærdsområderne. Det handler om velfærdsopgaver, der har stor betydning for kommunens borgere. Både elever i folkeskolen, ældre med omsorgsbehov, ledige og borgere i udsatte positioner.

De 6 største reformer omhandler:

1. Folkeskolens Kvalitetsprogram
2. Ældrereform
3. Sundhedsreform
4. Grøn Trepert
5. Socialområdet
6. Beskæftigelsesreform

Politisk handler reformimplementeringen om at stille skarpt på, hvad kommunen ønsker at opnå med de enkelte reformer, og samtidig sikre at forandringerne kommer godt i gang, herunder

- Hvordan kan reformerne understøtte de politiske visioner i kommunen?
- Hvilke mål skal der arbejdes efter?
- Hvordan kommer reformerne til at påvirke kommunens økonomi og styringsmuligheder? og
- Hvordan kan Kommunalbestyrelsen bruge reformsporene i det videre arbejde med Tønder 2030?

Rammerne i den økonomiske politik 2023-2026

Overordnede mål

- Den strukturelle balance skal sikre en økonomisk sund og velkonsolideret kommune
- Overskud på ordinær drift skal have en størrelse, der kan finansiere det valgte serviceniveau, investeringer i anlæg og plads til udviklingsinitiativer
- Anlægsramme på et niveau omkring 80 mio. kr. skal sikre vedligeholdelse af kommunens kapitalapparat som veje og bygninger m.v. samt investeringer i struktur, kapacitetstilpasning og strategiske udviklingsinitiativer med fokus på positiv indvirkning på driften.
- Langfristet gæld pr. indbygger (excl. ældreboliglån og indefrosne feriemidler) ligger altid under 8.000 kr. pr. indbygger
- Den gennemsnitlige kassebeholdning skal være på minimum 200 mio. kr.

Andre hensigtserklæringer

- At der kontinuerligt arbejdes med tilpasning og omprioritering mellem serviceområderne gennem
 - demografimodeller på de store serviceområder som flytter budgetmidler til variable udgifter mellem politikområder.
 - Analyser, overvejelser og beslutninger omkring struktur- og kapacitetstilpasning på relevante områder som sikrer tilpasning af de faste udgifter.
- At behovet for midler til ny drift og/eller omprioritering besluttet i forbindelse med udmelding om de økonomiske rammer for den årlige budgetlægning.
- At Økonomiudvalget senest ved rammeudmeldingen, aktivt tager stilling til hvilke konkrete redskaber som yderligere skal anvendes til sikring af balance og nødvendigt prioriteringsrum
- At fagudvalg kan fordele reduktionerne fleksibelt mellem budgetår og politikområder inden for de rammer Økonomiudvalget fastsætter
- At budgettet til indkomstoverførsler tager udgangspunkt i de statslige skøn for kommunens udgifter reguleret for ændringer i folketallet
- At budgettet til aktivitetsbestemt medfinansiering tager udgangspunkt i de statslige skøn for kommunens udgifter reguleret for ændringer i folketallet
- Vi er loyale over for forhandlingsresultatet mellem regering og KL
- Beskatningsniveauet fastholdes lavere end gennemsnittet af kommunerne i Region Syddanmark
- Ved budgetlægning inddrages medarbejdere via MED systemet og ved HMU repræsentanter som observatører på budgetseminarer.

Budgetloven – service- og anlægsrammen

Med budgetloven er der indført udgiftslofter for henholdsvis stat, kommuner og regioner. Det kommunale udgiftsloft fastsætter en øvre grænse for de kommunale nettodriftsudgifter til service. Kommunernes overholdelse af det kommunale udgiftsloft understøttes af sanktionsmekanismer i forhold til både budgetter og regnskaber.

I den årlige økonomiaftale fastsættes den økonomiske ramme for service og anlægsudgifter.

Det samlede budgetforslag vil løbende blive holdt op imod de centralt aftalte rammer for anlæg og service.

Spillerum

Spillerummet baseres på det vedtagne budget 2025. Det opsummerer budgettet over en 4 årig periode. Overslagsåret 2029 er videreført fra 2028 og tilrettet i forhold til et umiddelbart skøn på indtægtssiden samt forventede demografiske reguleringer.

Herudover er der foretaget en tilpasning af skønnet på den gennemsnitlige kassebeholdning ultimo 2025.

<i>I mio. kr.</i>	Budget 2026	2027	overslagsår	
			2028	2029
A. Driftsvirksomhed			<i>Årets priser</i>	
Indtægter				
Skatter	-1.938,8	-1.989,8	-2.037,5	-2.087,5
Generelle tilskud m.v.	-1.282,3	-1.262,7	-1.382,3	-1.422,3
Indtægter i alt	-3.221,0	-3.252,5	-3.419,8	-3.509,8
Driftsudgifter			<i>År 2026-prisniveau</i>	
Servicerammen	2.195,3	2.182,5	2.167,4	2.154,4
Uden for servicerammen	161,3	161,3	161,3	161,3
Indkomstoverførsler	790,1	789,7	789,0	789,0
DRIFTSVIRKSOMHED - I ALT	3.146,7	3.133,5	3.117,8	3.104,8
<i>Pris og lønstigninger (drift)</i>		101,4	205,2	307,7
Renter m.v.	-5,8	-4,2	-2,5	-2,5
RESULTAT AF ORDINÆR DRIFT	-80,2	-21,6	-99,3	-99,8
ANLÆGSUDGIFTER - I ALT	103,0	84,8	83,0	83,0
<i>Pris og lønstigninger (anlæg)</i>		2,7	5,5	8,2
RESULTAT AF SKATTEFINANSIERET OMRÅDE	22,8	65,9	-10,8	-8,5
B. Det brugerfinansierede område				
Affaldshåndtering	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Pris og lønstigninger (brugerfinansieret)</i>		0,0	0,0	0,0
RESULTAT AF BRUGERFINANSIERET OMRÅDE	0,0	0,0	0,0	0,0
Optagne lån (langfristet gæld)	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Afdrag på lån (langfristet gæld)	29,7	29,7	30,6	30,6
Afdrag på lån (langfristet gæld) - Ældreboliger	8,6	8,6	8,7	8,7
Øvrige finansforskydninger	-18,7	-18,7	-18,7	-18,8
I alt	14,6	14,6	15,6	15,5
ÆNDRING AF LIKVIDE AKTIVER	37,5	80,5	4,8	6,9
LIKVIDE AKTIVER: Forventet ultimo 2025 = 445 mio. kr.				
Forventet gns. Kassebeholdning	407,5	327,0	322,2	315,2

De væsentligste forudsætninger:

- Nuværende indtægtsforudsætninger er udgangspunktet, der er dog ikke indregnet tilskud efter § 16 (ansøgning)
- Den forventede nedjustering af bloktilskuddet i 2027, som i det vedtagne budget 2025-2028 blev indregnet med 72 mio. kr., er indtil videre fastholdt uændret i indtægtsgrundlaget.
- I 2026 samt overslagsårene er udgifterne til service reduceret med ca. 52 mio. kr. i alt, svarende til 13,2 mio. kr. årligt.
- Der er ikke afsat en årlig pulje til udvidelser.
- Der er indregnet demografiregulering i 2026 samt overslagsårene 2027-2029.
- Anlægsniveauet stammer fra det vedtagne budget 2025. I 2029 er der afsat 83 mio. kr. på baggrund af niveauet i 2025 – 2028. Det svarer til grundlaget i den økonomisk politik.
- Låneoptagelse er indregnet med 5 mio. kr. årligt.

Vurdering af usikkerhed i budget 2026-2029

Indtægtssiden

Skatter

I forbindelse med budgetlægningen har kommunerne mulighed for at selvbudgettere udskrivningen eller anvende et statsgaranteret beløb.

Som stort set alle andre kommuner har Tønder Kommune valgt at selvbudgettere i 2025, som følge af forventninger til det stigende udskrivningsgrundlag på landsplan, selvom Tønder Kommunes egne grundforudsætninger tilsiger et valg af statsgaranti.

Det stigende udskrivningsgrundlag som er vokset yderligere, jf. de seneste skøn, har medført en betydelig usikkerhed i den kommunale økonomi.

På den baggrund har regeringen og KL aftalt et fælles arbejde om en ændring af selvbudgetteringsordningen. Ordningen skal både tilgodese de kommuner, som fortsat har mulighed for selvbudgettering og de kommuner for hvem statsgarantien er helt nødvendigt.

De har aftalt, at der indføres et "sikkerhedsnet" så den samlede selvbudgetteringsgevinst – og modregning i bloktilskuddet – ikke kan overstige 1,5 mia. kr. på landsplan.

Formålet er at sikre en større budgetsikkerhed for de kommuner, der ønsker at budgettere med statsgaranti. De kommuner, der har valgt statsgaranti i 2024 og 2025 skal ikke stilles værre end ved valg af selvbudgettering. Det fremgår af et notat fra KL, at den nærmere håndtering fastlægges i forbindelse med at efterreguleringen for selvbudgettering i de to år kendes.

Tønder Kommune har i 2024 valgt statsgaranti og i 2025 selvbudgettering.

I det vedtagne budget 2025-2028 har Tønder Kommune indregnet en forventet nedjustering af bloktilskuddet i 2027 med 72 mio. kr., som følge af, at mange kommuner forventer at tjene på valg af selvbudgettering i 2024. Nedjusteringen er *indtil videre* fastholdt uændret i indtægtsgrundlaget.

Generelle tilskud

Generelt er de særlige tilskud faste. De fleste af tilskuddene reguleres i forhold til ændrede pris- og lønskøn og befolkningsandel, mens enkelte kun reguleres i forhold til befolkningsandel.

Tilskuddet til særligt vanskeligt stillede kommuner (§ 16) skal søges hvert år. For 2025 modtages et § 16 tilskud på 15 mio. kr. I 2026 og overslagsårene er der **ikke** indregnet et tilsvarende tilskud.

Udligningen påvirkes hvert år af opgørelsen af skattegrundlag, aldersbestemte- og socioøkonomiske faktorer. Bloktilskuddets størrelse påvirkes fra år til år af økonomiaftale og konjunkturer, mens fordelingen sker efter andel af befolkningen.

Grundskyld

I følge KL er de opdaterede skøn på grundskyldvurderinger fortsat behæftet med væsentlig usikkerhed. Udviklingen i de samlede skøn dækker over betydelig variation i de enkelte kommuner.

KL har løbende efterspurgt foreløbige skøn fra Skatteministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet, især siden august.

Økonomiaftalen for 2025 indebærer, at KL og regeringen skal drøfte midlertidige tiltag for at skabe stabile rammer for kommunernes ejendomsskatteindtægter.

Udgiftssiden

På udgiftssiden indikerer regnskabsresultatet for 2024, at budgettet for 2025-2028 hviler på et fornuftigt grundlag. Der tages udgangspunkt i det nuværende driftsbudgets overslagsår, når budgetlægningen for 2026-2029 går i gang.

For at fastholde en langsigtet balance i budgettet er der indregnet en årlig reduktion af serviceudgifterne på ca. 0,6 % svarende til ca. 13,2 mio. kr. pr. år – ligesom der løbende er behov for at tilpasse udgifterne som følge af de demografiske ændringer i Tønder Kommune.

På de store serviceområder som dagpasning, skole- og ældreområdet er der politisk godkendt modeller som flytter midler fra områder med faldende behov til områder med stigende behov. Demografireguleringerne genberegnes årligt på baggrund af indbyggertallet pr. 1 januar og den seneste befolkningsprognose og indgår som en teknisk justering i basisbudgettet.

For blot at kunne fortsætte det nuværende serviceniveau på disse serviceområder er der således behov for at omprioritere og effektivisere.

Budgetprocedurer for drift

Med udgangspunkt i behovet for at skabe balance og prioriteringsrum foreslås rammerne for budgetlægningen at være følgende:

- Demografiske reguleringer udmøntes på fagudvalgene
- I det vedtagne budget 2025-2028 er der på serviceudgifterne indarbejdet en reduktionspulje på ca. 52 mio. kr., svarende til 13,2 mio. kr. årligt. Udmøntningen sker som en teknisk rammereduktion / generel nedjustering af pris- og lønfremskrivning.

- Der er ikke afsat en pulje til udvidelser, men afhængig af Økonomaftalens økonomiske indhold, kan servicerrammeløftet anvendes til prioritering af nødvendige udvidelser:
 - Økonomiudvalget sikrer, at de nødvendige ressourcer afsættes til at understøtte fagudvalgenes arbejde med Tønder 2030 i de kommende budgetlægninger.
 - Fagudvalgene kan fremsætte forslag til nødvendige tilpasninger for at opnå balance i budgettet til senere prioritering på budgetseminaret.
 - Hvis et fagudvalg ønsker at omprioritere budgetmidler, skal det ske inden for udvalgets eget område.

Budgetprocedurer for anlæg

Anlægsrammen i budget 2026 – 2029 ser således ud:

Investeringsoversigt 2026-2029 I mio. kr.	2026	2027	2028	2029
Basis	36,605	36,605	36,605	36,605
Strategisk udvikling	5,926	11,273	1,838	1,838
Struktur og kapacitetsudvikling	62,054	38,531	46,196	46,167
<i>Heraf Strukturpulje/ikke disponerede midler</i>		17,374	27,594	43,802
Jordforsyning	-1,610	-1,610	-1,610	-1,610
Anlæg i alt	102,974	84,798	83,028	83,000

Anlægsbudgettet tager udgangspunkt i budgetoverslagsårene 2026-2028 der prisfremskrives med KL's fremskrivningsprocent for anlæg.

Det samlede budget i perioden 2026 – 2029 udgør i alt 353,8 mio. kr. Heraf er der i 2027 og 2028 afsat en pulje på 17,4 og 27,6 mio. kr. til Tønder 2030, som endnu ikke er disponeret. I 2029 er der foreløbig ikke disponerede midler på 43,8 mio. kr.

Oplæg skal udarbejdes under hensyntagen til

- Økonomisk politik 2023-2026
- Forventninger til overførte anlægsmidler fra 2024
- Forventninger til Tønder Kommunes andel af anlægsramme i Økonomaftalen mellem KL/Regering

De afsatte rådighedsbeløb i Investeringsoversigten er opdelt på 3 anlægstyper:

1. **Basisanlæg** som dækker dels en række **vedligeholdelses opgaver** omkring IT struktur, energioptimering af bygninger, legepladser, haller, svømmehaller m.v. og dels en række **rammepuljer** som sikrer finansiering af projekter til eksempelvis cykelstier, trafiksikkerhed, gaderenovering, planlægning, landsbyfornyelse, miljø og natur m.v.
2. **Struktur og kapacitetsudvikling** som er rådighedsbeløb til konkrete anlægsprojekter omkring udvikling af kapitalapparatet - forstået som projekter som af størrelse og karakter ikke kan afholdes inden for rammen til basisanlæg. Det kan også være investeringsbehov, afledt af analyser som skal udmøntes i ændringer af kapacitet. Dette vil typisk være et område hvor anlægsbudgettet varierer fra år til år afhængig af de konkrete projekter.

3. **Strategiske udviklingsprojekter** som er rådighedsbeløb til fyrtårnsprojekter, byfornyelse- og byudviklingsprojekter. Det kan også være projekter som understøtter fondsfinansierede projekter og anlæg som understøtter konkrete udviklingsstrategier. Også budgettet på dette område vil svinge fra år til år afhængig af de konkrete projekter. Mange af disse projekter vil typisk starte med afsættelse af beløb af "overslagsagtig" karakter som over tid konkretiseres både i forhold til indhold og nødvendige anlægsmidler.

Rådighedsbeløb afsat til basisanlæg gives som en fast årlig rammebevilling på udvalgsniveau, som prisen skrives med KL's fremskrivningsprocenter på anlæg.

Forslag til fordeling af rammebevilling for budgetåret sker i fagudvalgene senest i juni måned og beskrivelsen heraf indgår som grundlag for budgettet, således at en samlet Kommunalbestyrelse kan se hvad der konkret forventes gennemført i det kommende budgetår.

Eventuelle nye anlægssforslag fra eksterne (interessegrupper og foreninger m.v.) kan indgå i fagudvalgenes drøftelser i juni måned, således at de ligger klar til minibudgetseminaret. Det samme gælder eventuelle nye politiske forslag fra fagudvalgene.

Direktionen er desuden ansvarlig for, at der udarbejdes ajourførte oplæg til investeringer i udviklingsprojekter og eventuelle særlige byggeprojekter, således at disse via Økonomiudvalget kan indgå i de politiske drøftelser fra minibudgetseminaret og frem.

Politiske ønsker

Såfremt politiske ønsker ikke har været en del af fagudvalgenes drøftelser før sommerferien og som undtagelsesvis ønskes fremsendt til prioritering på budgetseminaret i september skal de indsendes til forvaltningen senest **den 10. august 2025**.

Ændringsforslag

Processen for ændringsforslag fastholdes som tidligere år.

Politiske ændringsforslag indsendes efter Kommunalbestyrelsens 1. behandling af budgettet, hvor høringsvar tillige er indkommet. Fristen for at indsende ændringsforslag er **25. september kl. 12.00**

Såfremt der ønskes administrativ hjælp til beregning af forslagene skal dette ske i god tid inden ændringsforslag skal indsendes.

Ændringsforslagene behandles i forbindelse med 2. behandlingen af budgettet.

Temamøder/budgetseminar

Der foreslås følgende proces for afvikling af budgetseminarmøder i 2025:

Minibudgetseminar

Regering og KL indgår typisk en økonomiaftale primo juni. Her fastlægges serviceramme og anlægsramme for det kommende år. Ultimo juni udmelder Ministeriet statsgaranti for skatteindtægter og generelle tilskud for det kommende år.

I forlængelse af dette afholdes et minibudgetseminar i forbindelse med det sidste orienterende kommunalbestyrelsesmøde inden sommerferien.

Her forventes dagsordenen at være:

- Konsekvenser af Økonomiaftalen mellem KL og Regering
- Status på Tønder 2030 og Reformimplementering
- Eventuelle input fra fagudvalg
- Eventuelt øvrige emner

Budgetseminar

Budgetseminaret afvikles den 2. og 3. september med overnatning. Forhandlinger forventes gennemført den 3. september.

På seminaret orienteres om den budgetmæssige status, herunder budgetbalance, udskrivningsgrundlag m.v. På seminaret foregår den tværgående prioritering omkring drift og anlæg mellem de politiske grupper. Her indgår ligeledes en drøftelse i forhold til eventuelt modtaget tilskud som vanskeligt stillet kommune (§16)

Resultatet fra seminaret danner typisk udgangspunkt for det budgetforslag som Økonomiudvalget fremsender til 1. behandling.

Høring og dialog

Der er udarbejdet en drejebog for de høringsberettigede, som konkret beskriver MED organisationens rolle i budgettets faser. Tidligt i forløbet inddrages MED organisationen i tilrettelæggelsen af budgetprocessen og der orienteres om Økonomiudvalgets rammeudmelding. Inden budgetseminaret sker der høring i forhold til materiale og grundlag til seminaret.

Mellem 1. og 2. behandling sker der høring af MED organisation og høringsberettigede.

Dialogen om budgettet opdeles i to niveauer

- Før sommerferien vil der ske orientering og drøftelse omkring tidsplan og proces med MED organisationen.
- Høring af de høringsberettigede parter HMU, Ældreråd, Handicapråd, Fritidsforum, BUPL samt FagMED-systemet gennemføres inden budgetseminaret i perioden 21.8.2025 – 1.9.2025
- I perioden efter minibudgetseminaret fra 1.7.2025 – 25.8.2025 vil HMU og FagMED-udvalgene dog få mulighed for at indsætte eventuelle bemærkninger direkte på de enkelte forslag, så de indgår i materialet, som politikerne har til rådighed på budgetseminaret.
- Mellem 1. og 2. behandling gennemføres høring af de høringsberettigede parter.

Følgende proces anbefales for HMU:

- 1. april orienteres om oplæg til budgetproces og rammeudmelding
- 19. juni afholdes fællesmøde mellem HMU og Økonomiudvalget med præsentation af regeringsaftale og program for minibudgetseminar
- 26. juni - 2 HMU medlemmer deltager i minibudgetseminaret
- 21. august – Fællesmøde med ØK – budgettets eventuelle konsekvenser for generelle arbejds- og personaleforhold
- 2.-3. september deltager 2 HMU medlemmer som observatører i budgetseminaret og har et indlæg som samler høringssvar fra MED systemet op.

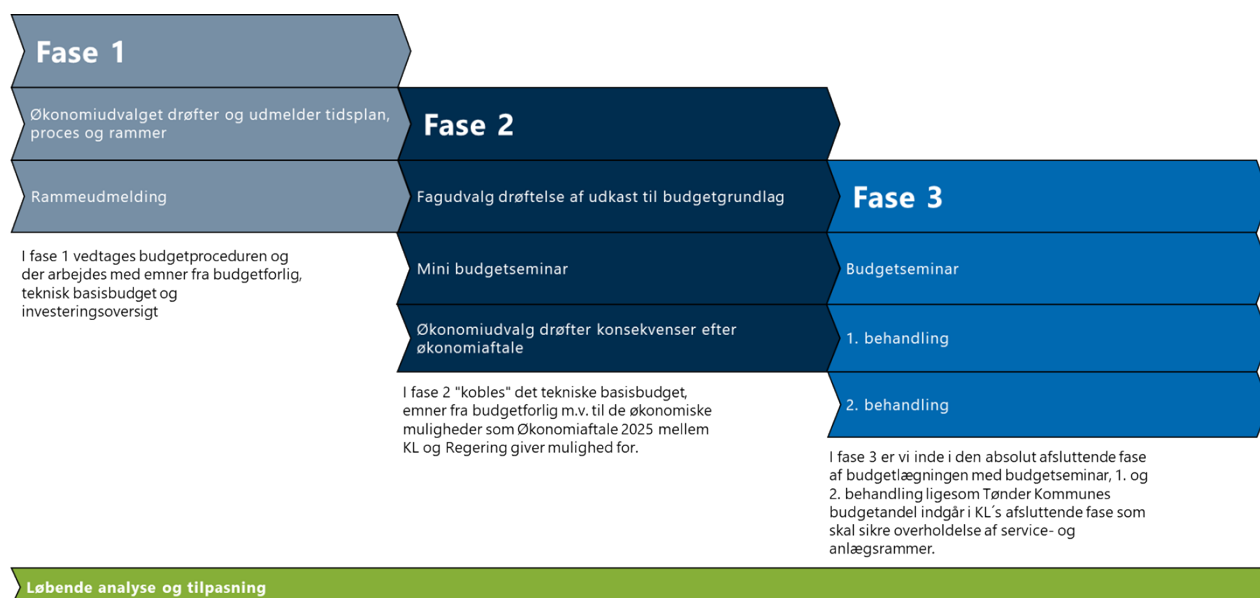
Borgerinformation

Informationen til borgerne om budgetarbejdet, budgetforlig og det endelige budget udarbejdes i samarbejde med kommunikation og formidles digitalt.

Budgetproceduren i faser

Grundlæggende er budgetlægningen opdelt i 3 tidsmæssige faser

- Fase 1 fra december 2024 til ultimo marts 2025
- Fase 2 fra april 2025 til ultimo august 2025
- Fase 3 fra september 2025 til ultimo oktober 2025

Fase 1 – Indledende fase

I fase 1 vedtages budgetproceduren, teknisk basisbudget og investeringsoversigt

Væsentlige aktiviteter:

- Økonomiudvalget tager stilling til hvilke konkrete redskaber som skal anvendes til sikring af balance og nødvendigt prioriteringsrum
- Økonomiudvalget drøfter og beslutter behovet for midler til ny drift og/eller omprioritering
- Vedtagelse af budgetprocedure og rammer
- Teknisk basisbudget
- **Demografiregulering** genberegnes på baggrund af befolkningsprognosen pr. 1/1, herunder serviceeftersyn af den nuværende demografimodel.
- Overordnede konsekvenser af demografiprognose indarbejdes (indtægtssiden)
- Kvalificering af anlægsprojekter igangsættes
- Basisbudgettet på service indeholder en årlig reduktion på ca. 13,2 mio. kr., svarende til ca. **52 mio. kr.** i alt i budgetperioden 2026 – 2029 (i 2026-prisniveau). Direktionen anbefaler, at udmøntningen sker som en teknisk rammereduktion / generel nedjustering af pris- og lønfremskrivning.

Fase 2 – Mellemfase

Denne fase "kobler" det tekniske basisbudget, emner fra budgetforlig m.v. til de økonomiske muligheder som Økonomaftale 2025 mellem KL og Regering giver mulighed for.

Væsentlige aktiviteter:

- Økonomiudvalget sikrer, at de nødvendige ressourcer afsættes til at understøtte fagudvalgenes arbejde med Tønder 2030 i de kommende budgetlægninger.
- Fagudvalgene kan fremsætte forslag til nødvendige tilpasninger for at opnå balance i budgettet til senere prioritering på budgetseminaret.
- Hvis et fagudvalg ønsker at omprioritere budgetmidler, skal det ske inden for udvalgets eget område.
- Minibudgetseminar
 - Konsekvenser af Økonomaftale mellem KL og Regering fremlægges
 - Eventuelle input fra fagudvalg
 - Status på arbejdet med Tønder 2030 og Reformimplementering
- Økonomiudvalg drøfter og udmelder endelige rammer for budgetlægning primo august
- Udmeldte rammer m.v. kan drøftes i fagudvalg i august
- Ansøgninger om tilskud og lån fremsendes til ministeriet

Fase 3 – Afslutning og vedtagelse

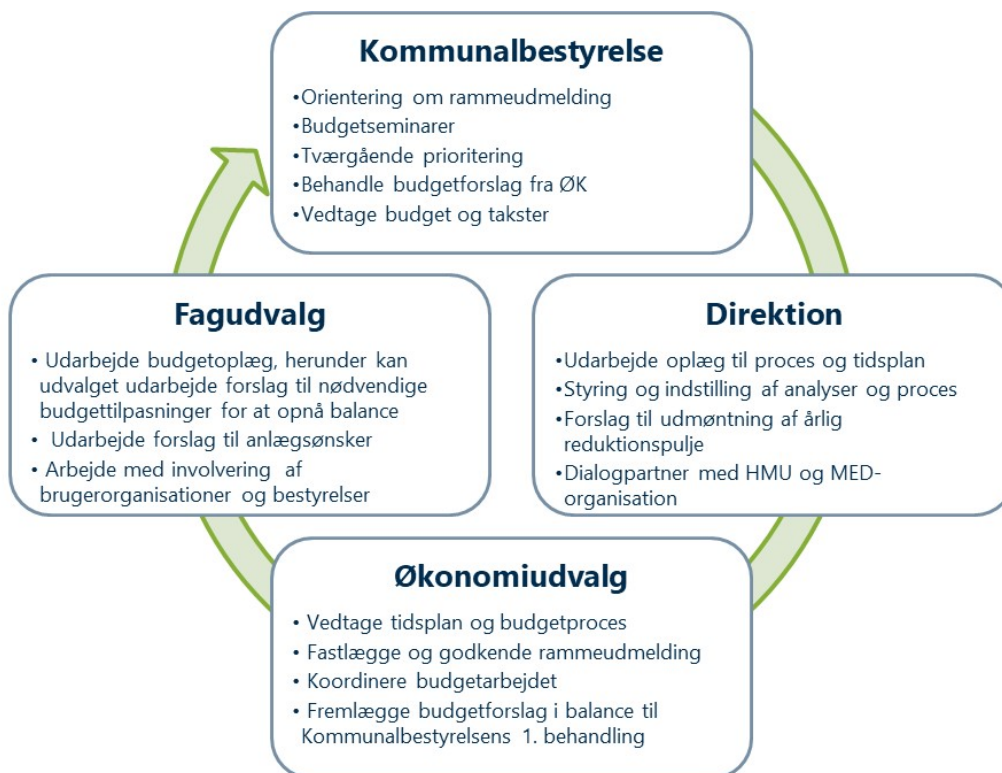
I fase 3 er vi inde i den absolut afsluttende fase af budgetlægningen med budgetseminar, 1. og 2. behandling ligesom Tønder Kommunes budgetandel indgår i KL's afsluttende fase som skal sikre overholdelse af service- og anlægsrammer.

Væsentlige aktiviteter:

- Budgetseminar, herunder anvendelse af evt. tilskud som vanskeligt stillet kommune
- Forhandlinger og budgetaftale
- 1. behandling
- Eventuelle ændringsforslag
- 2. behandling af budgetforslag og takster

Opgavefordeling

Opgavefordelingen mellem Kommunalbestyrelsen, Økonomiudvalg, Fagudvalg og Direktion er illustreret nedenfor.

2. Økonomiopfølgning 2025

Budgetopfølgninger

Der gennemføres 2 budgetopfølgninger, som udarbejdes pr. 30/4 og 31/8. Tidsmæssigt placeres de således, at eventuelt korrigerende handlinger kan nå at få en effekt.

Den *første* budgetopfølgning pr. 30.4 udarbejdes på baggrund af regnskabsresultatet for 2024 samt forbrugt i de første 4 måneder. Opfølgning og tilpasning skal sikre overholdelse af budget 2025 og sikre nødvendige tiltag i relation til den aktuelle budgetlægning.

Den *anden* bevillingskontrol skal sikre budgetoverholdelse samt gennemførelse af eventuelle korrigerende tiltag.

Fagudvalgene har kompetencen til at ændre bevillinger inden for et politikområde. Fagudvalgene har ansvaret for selv at finde finansiering til eventuelle udfordringer inden for udvalgets samlede budgetramme.

Kompetencen til at behandle omplaceringer mellem politikområder der netto ikke har kassefinansiering dvs. netto 0 bevillinger, besluttet i Økonomiudvalget, hvor sagen stopper.

Løbende økonomirapportering i øvrigt

Den nuværende proces for løbende økonomirapportering er digitaliseret, således at kommunalbestyrelsesmedlemmer m.fl. har adgang til digital ledelsesinformation via deres iPads. Ledelsesinformationen indeholder bl.a. økonomidata, befolkningsudvikling, sygefravær og aktivitetsdata på udvalgte fagområder.

Rapporteringen tilpasses løbende til nye fokusområder og behov.

3. Regnskab 2025

Regnskabsprocessen forudsætter uændret i forhold til tidligere år med en supplementsperiode frem til 16. januar 2026.

Regnskab udarbejdes i perioden januar – marts måned. Årsberetningen m.m. behandles i Kommunalbestyrelsen i marts måned.

Der udarbejdes en særskilt administrativ tidsplan for regnskabsafslutningen i efteråret 2025.

4. Politisk tidsplan budgetproces 2025

Dato	Aktivitet	KB	ØK	Fagud- valg
20. februar 2025	Økonomiudvalget drøfter de økonomiske rammer for budget 2026-2029 samt behandler forslag til tidsplan og proces for budgetlægningen 2026-2029.		X	
19. marts 2025	Økonomiudvalget godkender rammeudmelding til budget 2026-2029.		X	
27. marts 2025	Orienterende KB møde - Økonomiudvalgets rammeudmelding til budget 2026-2029.	X		
April- juni 2025	Behandling i fagudvalg.			X
19. juni 2025	Økonomiudvalget og HMU orienteres om Økonomiaftalen indgået mellem regeringen og KL.		X	
26. juni 2025	Minibudgetseminar for Kommunalbestyrelsen.	X		
10. august 2025	Frist for politiske ønsker	X		
7. august 2025	Økonomiudvalget drøfter konsekvenser af Økonomiaftalen og beslutter om der skal foretages ændringer i forhold til den oprindelige rammeudmelding.		X	
11.-13. august 2025	Fagudvalgene drøfter konsekvenser af eventuel ny udmelding fra Økonomiudvalg samt lov- og cirkulærepakken m.v.			X
21. august 2025	Økonomiudvalgets årlige møde med HMU med henblik på at drøfte den del af budgetbehandlingen, der omhandler budgettets konsekvenser for arbejds- og personaleforhold.		X	
21. august 2025	Økonomiudvalget drøfter budgettets konsekvenser forud for budgetseminaret i september samt program for afvikling af seminaret.		X	
2.-3. september 2025	Kommunalbestyrelsen afholder budgetseminar hvor den tværgående prioritering omkring drift og anlæg foregår. 2 repræsentanter fra HMU deltager som observatører på budgetseminaret.	X		
3. september 2025	I forlængelse af budgetseminaret starter forhandlingsudvalget deres drøftelser med henblik på at indgå et budgetforlig.			
11. september 2025	Økonomiudvalget fremsætter sit forslag til budget for 2026 samt overslag for årene 2027–2029. Forslaget baseres på udgangspunktet for budgetseminaret.		X	
18. september 2025	Kommunalbestyrelsens 1. behandling af forslag til budget 2026 samt overslag for årene 2027–2029.	X		
25. september 2025 kl. 12.00	Frist for ændringsforslag	X		
2. oktober 2025	Økonomiudvalget behandler eventuelle ændringsforslag og fremsender budgettet for 2026 samt overslag for årene 2027-2029 til 2. behandling i Kommunalbestyrelsen.		X	
9. oktober 2025	Kommunalbestyrelsens 2. behandling af forslag til budget 2026 samt overslag for årene 2027–2029.	X		